

การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัย/สร้างสรรค์
ระดับปริญญาตรี ระดับชาติ ประจำปี 2556

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง Prince of Songkla University
NUCM2013 NUCM2013 NUCM2013 NUCM2013 NUCM2013 NUCM2013 NUCM2013 NUCM2013 NUCM2013 NUCM2013

“
วิจัยก้าวหน้าใหม่
เพื่อธุรกิจไทย
ยั่งยืน
”

ครั้งที่ 2

Trang Campus

The National Undergraduate Research and Innovation Colloquium on Management

www.trang.psu.ac.th

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการวิพากษ์ผลงานวิจัย/สร้างสรรค์

1. ดร.พรภัส สุวรรณรัตน์
คณะกรรมการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. ดร.วีระศักดิ์ กงฤทธิ์
คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี
3. ดร.สุวิต ศรีใหม่
คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี
4. ดร.สุนนา ลาภาโรจน์กิจ
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
5. ดร.ธีรศักดิ์ จินดาบถ
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
6. รองศาสตราจารย์มนัส ชัยสวัสดิ์
วิทยาลัยชุมชนภูเก็ต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวิทย์ จันทร์เพชร
คณะพาณิชยศาสตร์และการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จุฬาลักษณ์ พัฒนศักดิ์ภิญโญ
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ เปาะทอง
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัตนา เวทย์ประสิทธิ์
คณะเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต

รูปแบบการกระจายสินค้าของชาวประมงชุมชนบางไทรย้อย อำเภอลำลูกเกด จังหวัดเพชรบุรี

Goods Distribution Format of Fishermen in Bangsaiyoi Community, Cha-am District, Phetchaburi Province

จุฑารัตน์ อยู่เจริญ¹ ปัทมาวดี ปานดวง¹ วรชยานันท์ ฐิตะโพธิ์ และพิทักษ์ สิริวงศ์

Chutharat Yucharoen¹ Patthamawadee Panduang¹ Warachayanan Thitapo¹ and Phitak Siriwong²

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง รูปแบบการกระจายสินค้าของชาวประมงชุมชนบางไทรย้อย อำเภอลำลูกเกด จังหวัดเพชรบุรี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการกระจายสินค้า รวมถึงปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการกระจายสินค้าของชาวประมง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ชาวประมงและผู้ค้าคนกลางในชุมชนบางไทรย้อย เป็นการเก็บข้อมูลโดยใช้ แนวคำถามในการสัมภาษณ์ระดับลึก

ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการกระจายสินค้าของชาวประมงชุมชนบางไทรย้อย อำเภอลำลูกเกด จังหวัดเพชรบุรี สามารถแบ่งออก เป็น 5 กระบวนการ ตามวิธีการแบบจำลองอ้างอิงการดำเนินงานโซ่อุปทาน ดังนี้ 1) การวางแผน 2) การจัดหาแหล่งวัตถุดิบ 3) การผลิต 4) การจัดส่งและการส่งมอบ และ 5) การส่งคืน ซึ่งปัญหาและอุปสรรคที่พบในการกระจายสินค้าของชาวประมงชุมชนบางไทรย้อย คือ 1) ราคาน้ำมัน 2) สินค้าไม่เพียงพอกับความต้องการของตลาด และ 3) การแอบขายสัตว์น้ำของชาวประมงให้แก่ผู้ค้าจร

คำสำคัญ : การกระจายสินค้า ชาวประมง

Abstract

The research about formats of goods distribution of fishermen in Bangsaiyoi Community, Cha-am District, Phetchaburi Province. The objective is to research about format of goods distribution also problems and obstacles that effected to goods distribution of fishermen. The example groups in this study that the fishermen and merchants in Bangsaiyoi Community which collected data by in-depth interview.

The result found that formats of goods distribution of fishermen in Bangsaiyoi Community, Cha-am District, Phetchaburi Province can be separated to 5 processes like the Supply Chain Operations Reference Model (SCOR Model) that were 1) Plan 2)Source 3)Make 4)Delivery and 5)Return . Also problems and obstacles that effected to goods distribution of fishermen that were 1) Oil price 2) Goods was not enough for demand of market 3) Fishermen sold Aquatic animals to vendors

Keyword : Distribution Fishermen

¹ นักศึกษาปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี

² อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี

คำนำและวัตถุประสงค์

ปัจจุบันการขยายตัวของเมืองและการเติบโตของอุตสาหกรรมตามชายฝั่งทะเลอย่างรวดเร็ว ทำให้การประมงถือเป็นอาชีพ ๆ หนึ่งที่มีความสำคัญต่อประเทศในเชิงพาณิชย์มาก เพราะการทำกิจกรรมประมงนั้น ทำให้อุตสาหกรรมใกล้เคียงเจริญขึ้น ส่งผลให้เกิดเงินทุนหมุนเวียนภายในประเทศ (วารานุช สุทธิจันทร์นภา, 2549)

การกระจายสินค้า จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการประกอบอาชีพประมง เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดส่งวัตถุดิบและสินค้าประมงไปยังสถานที่ปลายทางที่ต้องการในเวลาที่เหมาะสม โดยสินค้าประมงนั้นต้องอยู่ในสภาพที่สดใหม่ การกระจายสินค้าเป็นส่วนหนึ่งของการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยการผลิตกับผู้บริโภค ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้เป็นอย่างดี ยิ่งในปัจจุบันสถานการณ์การแข่งขันทางเศรษฐกิจมีอัตราการเติบโตที่สูงขึ้น ทำให้ระบบของการกระจายสินค้ามีความชัดเจนและเป็นมาตรฐานมากขึ้น ซึ่งทั้งหมดล้วนแล้วแต่เป็นผลดีต่อผู้ผลิตและผู้บริโภคที่ได้สินค้าตรงตามความต้องการในเวลาที่กำหนด ช่วยจัดซื้อผิดพลาด และก่อให้เกิดความพึงพอใจในทุกฝ่าย (รัชณี จินตชาติ, 2550)

ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีการศึกษาเรื่อง รูปแบบการกระจายสินค้าของชาวประมงชุมชนบางไทรย้อย อำเภอลำเภอบึง จังหวัดเพชรบุรี เพื่อให้ทราบถึงรูปแบบการกระจายสินค้า รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการกระจายสินค้าของชาวประมงชุมชนบางไทรย้อย อำเภอลำเภอบึง จังหวัดเพชรบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ผู้ศึกษาใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาข้อเท็จจริงเชิงลึก โดยเลือกวิธีการสัมภาษณ์ระดับลึก ควบคู่ไปกับการจดบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการกระจายสินค้าของชาวประมงชุมชนบางไทรย้อย อำเภอลำเภอบึง จังหวัดเพชรบุรี และนำข้อมูลที่ได้นำเข้าสู่ขั้นตอนของการวิเคราะห์ด้วย

การเขียนเชิงพรรณนาวิเคราะห์ เพื่อหาข้อสรุปตามรูปแบบการกระจายสินค้าของชาวประมงชุมชนบางไทรย้อย โดยยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง รูปแบบการกระจายสินค้าของชาวประมงชุมชนบางไทรย้อย อำเภอลำเภอบึง จังหวัดเพชรบุรี ผู้ศึกษาเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ระดับลึกจากกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ ชาวประมงและผู้ค้าคนกลางในชุมชนบางไทรย้อย สามารถสรุปผลการศึกษา ได้เป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 รูปแบบการกระจายสินค้าของชาวประมงชุมชนบางไทรย้อย อำเภอลำเภอบึง จังหวัดเพชรบุรี

การศึกษานี้ ผู้วิจัยได้นำแนวทางวิธีการแบบจำลองอ้างอิงการดำเนินงาน ไซ่อุปทาน ซึ่งเป็นแนวคิดที่อธิบายถึงความสัมพันธ์ภายในไซ่อุปทาน (ค่านาย อภิปรีชญาสกุล, 2549) มาใช้ในเรื่อง รูปแบบการกระจายสินค้าของชาวประมงชุมชนบางไทรย้อย อำเภอลำเภอบึง จังหวัดเพชรบุรี ผลการศึกษาสามารถแบ่งออกเป็น 5 กระบวนการ ดังนี้

1) การวางแผน

รูปแบบการกระจายสินค้าของชาวประมงชุมชนบางไทรย้อย มีการคำนึงถึงกระบวนการต่าง ๆ ตั้งแต่การจัดหาทรัพยากร แหล่งวัตถุดิบ การผลิต ตลอดจนการจัดส่งและการส่งมอบไปถึงตลาดเป้าหมายหรือผู้บริโภคปลายทาง ซึ่งการจัดหาทรัพยากรและแหล่งวัตถุดิบนั้น เริ่มต้นจากผู้ค้าคนกลาง คือ ผู้ที่รับซื้อสินค้าจากชาวประมง มารับซื้อสดวันนี้ โดยได้มีการกำหนดราคาให้เหมาะสมกับต้นทุนและกำไรที่ควรได้รับตามสภาวะราคาของตลาด ในขั้นตอนของกา

ผลิต ผู้ค้าคนกลางทำหน้าที่คัดแยกสัตว์น้ำเป็นส่วนที่นำไปแปรรูปและส่วนที่นำไปขายในรูปของอาหารทะเลสด เพื่อนำไปจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภคได้ตรงตามความต้องการ ส่วนกระบวนการกระจายสินค้าหรือการส่งมอบสินค้านั้น ถือเป็นอีกกระบวนการหนึ่งที่ผู้ค้าคนกลางคำนึงและให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะผู้ค้าคนกลางเห็นว่าเป็นขั้นตอนที่ก่อให้เกิดต้นทุนค่าใช้จ่ายมากขึ้นตอนหนึ่ง เนื่องจากสาเหตุหลักมาจากราคาน้ำมันที่สูงขึ้น ทำให้ต้นทุน ในการบรรทุกสินค้า ประมงจากชุมชนไปยังผู้บริโภคหรือตลาดเป้าหมายเพิ่มมากขึ้น

2) การจัดหาแหล่งวัตถุดิบ

ผู้ค้าคนกลางรับซื้อสัตว์น้ำจากชาวประมงมาคัดแยกตามชนิดและขนาด เพราะราคาสัตว์น้ำขึ้นอยู่กับขนาดและชนิดของปลานั้น ๆ เช่น ปลาหู ผู้ค้าคนกลางรับซื้อในราคา กิโลกรัมละ 16 บาท ปลาดัง รับซื้อในราคา กิโลกรัมละ 6 บาท เป็นต้น แต่ราคาซื้อขายสัตว์น้ำนั้นไม่มีความแน่นอนเสมอไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปริมาณสัตว์น้ำในแต่ละช่วงด้วย หากช่วงที่มีปริมาณสัตว์น้ำชนิดใดมาก ราคาสัตว์น้ำชนิดนั้นต่ำ หากเป็นช่วงที่มีปริมาณสัตว์น้ำชนิดใดน้อย ราคาสัตว์น้ำชนิดนั้น เช่น ถูกลาวางไข่ ปริมาณสัตว์น้ำในช่วงนี้น้อย เนื่องจากเป็นช่วงที่สัตว์น้ำกำลังแพร่พันธุ์ ทำให้ผู้ค้าคนกลางรับซื้อสัตว์น้ำในช่วงนี้ในราคาสูง

3) การผลิต

สัตว์น้ำที่ผู้ค้าคนกลางรับซื้อมาจากชาวประมงนั้น ส่วนหนึ่งนำไปทำผลิตภัณฑ์อาหารทะเลแปรรูป เช่น กุ้งแห้ง ปลาหมึกแห้ง ปลาเค็ม เป็นต้น แต่ผลิตภัณฑ์อาหารทะเลแปรรูปที่นิยมผลิตกันมากที่สุดในชุมชน คือ ปลาหมึก โดยผู้ค้าคนกลางมีการจ้างชาวบ้าน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสตรี ใช้เป็นแรงงานในการผลิต อันนำไปสู่การสร้างอาชีพและก่อให้เกิดรายได้ภายในชุมชนได้อีกทางหนึ่ง

4) การจัดส่งและการส่งมอบ

ส่วนที่เป็นผลิตภัณฑ์อาหารทะเลแปรรูป ผู้ค้าคนกลางมีการส่งขายประจำไปยังตลาดในพื้นที่ใกล้เคียง โดยเฉพาะร้านค้าต่าง ๆ ในอำเภอชะอำและหัวหิน ซึ่งอีกส่วนหนึ่ง มีผู้ค้าจรมารับซื้อ เพื่อไปจำหน่ายต่อในพื้นที่ต่าง ๆ เช่น แผงลอยในตลาดนัด เป็นต้น และส่วนที่เป็นอาหารทะเลสด ผู้ค้าคนกลางใช้รถบรรทุกที่มีห้องเย็น เพื่อรักษาคุณภาพและความสดใหม่ของอาหารทะเลในระหว่างที่มีการขนส่งออกไปจำหน่ายยังตลาดเป้าหมาย โดยตลาดที่ผู้ค้าคนกลางนิยมนำไปจำหน่าย คือ ตลาดสดมหาชัยเมืองใหม่ จังหวัดสมุทรสาคร เพราะถือว่าเป็นตลาดสดที่ใหญ่และขึ้นชื่อแห่งหนึ่งในเรื่องของการซื้อขายอาหารทะเลในประเทศไทย

5) การส่งคืน

ผู้ค้าคนกลางชุมชนบางไทรย้อยมีนโยบายในการรับคืนสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ไม่ได้มาตรฐาน เช่น มีสิ่งปนเปื้อนในผลิตภัณฑ์อาหารทะเลแปรรูป อาหารทะเลเน่าเสียหรือมีกลิ่นอันไม่พึงประสงค์ เป็นต้น ถือเป็น การแสดงความรับผิดชอบที่ผู้ค้าคนกลางมีต่อผู้บริโภค

ส่วนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการกระจายสินค้าของชาวประมงชุมชนบางไทรย้อย อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

ปัญหาและอุปสรรคในการกระจายสินค้าของชาวประมงชุมชนบางไทรย้อย มาจากสาเหตุหลัก ๆ ดังนี้

1) ราคาน้ำมัน

จากราคาน้ำมันที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ต้นทุนการขนส่งอาหารทะเลของผู้ค้าคนกลางในชุมชนไปยังตลาดเป้าหมายเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากในการขนส่งสินค้า ผู้ค้าคนกลางใช้รถบรรทุกที่มีขนาดใหญ่ จำเป็นต้องใช้น้ำมันมาก เป็นผลให้ผู้ค้าคนกลางลดราคาและรับซื้อสัตว์น้ำจากชาวประมงในราคาที่ต่ำลง

2) สินค้าไม่เพียงพอกับความต้องการของตลาดบางช่วงที่มีมรสุม ชาวประมงไม่สามารถออกเรือหาสัตว์น้ำได้ ทำให้ชาวประมงไม่มีสัตว์น้ำขายให้แก่ผู้ค้าคนกลาง อันส่งผลให้การกระจายสินค้าประมงของผู้ค้าคนกลางไปยู่บริโภคนหรือตลาดเป้าหมายไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ตามปกติ

3) การแอบขายสัตว์น้ำของชาวประมงแก่ผู้ค้าจรเนื่องจากต้นทุนค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่ปรับตัวเพิ่มสูงขึ้น ทำให้ผู้ค้าคนกลางรับซื้อสัตว์น้ำจากชาวประมงในราคาต่ำ เพื่อให้คุ้มกับต้นทุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการทั้งหมด แต่ทั้งนี้ทั้งนี้ การกำหนดคราครับซื้อสัตว์น้ำของผู้ค้าคนกลาง ต้องไม่ลดต่ำลงจากเดิมมากเกินไป เพราะ ผู้ค้าคนกลางต้องคำนึงถึงความพอใจของชาวประมงด้วย หากราคาของสัตว์น้ำที่ผู้ค้าคนกลางรับซื้อมีราคาต่ำมาก อาจทำให้ชาวประมงมีการแอบขายสัตว์น้ำให้กับผู้ค้าจรที่รับซื้อในราคาสูงกว่า

สรุป

รูปแบบการกระจายสินค้าของชาวประมงชุมชนบางไทรย้อย อำเภอลำลูกเกด จังหวัดเพชรบุรี สามารถแบ่งออกเป็น 5 กระบวนการ ตามวิธีการแบบจำลองอ้างอิงการดำเนินงานโซ่อุปทาน ดังนี้ 1) การวางแผน 2) การจัดหาแหล่งวัตถุดิบ 3) การผลิต 4) การจัดส่งและการส่งมอบ และ 5) การส่งคืน ซึ่งปัญหาและอุปสรรคที่พบในการกระจายสินค้าของชาวประมงชุมชนบางไทรย้อย คือ 1) ราคาน้ำมัน 2) สินค้าไม่เพียงพอกับความต้องการของตลาด และ 3) การแอบขายสัตว์น้ำของชาวประมงให้แก่ผู้ค้าจร

คำขอบคุณ

การศึกษาในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความอนุเคราะห์จากอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์ ที่ได้อนุเคราะห์ผู้ศึกษาและให้ความช่วยเหลือตลอดการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้ผู้ศึกษาได้มีความรู้ เพื่อนำมาใช้ในการทำวิจัย อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ รวมทั้งบุคคลที่ผู้วิจัยได้อ้างอิงทางวิชาการตามที่ปรากฏในบรรณานุกรม ซึ่งผู้ศึกษานำมาประกอบการศึกษาค้นคว้าจนสำเร็จลุล่วงได้

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และทุกคนในครอบครัว ที่สนับสนุนให้คำปรึกษา และขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคนที่ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจตลอดการทำวิจัยในครั้งนี้

นอกจากนี้ยังมีผู้ที่ให้ความร่วมมือช่วยเหลืออีกหลายท่าน ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวนามในที่นี้ได้หมด จึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเหล่านั้นไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

เอกสารอ้างอิง

- คำนาย อภิปรัชญาสกุล.(2549). *โลจิสติกส์เพื่อการผลิตและการจัดการดำเนินงาน*. กรุงเทพฯ: ซี วาย ซีซีเท็ม พรินติ้ง.
 รัชนี จินตชาติ.(2550). *หลักการจัดการการกระจายสินค้า*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
 วรรณขุ สุทธิจันทร์ธนา.(2549). *ประมงพื้นบ้านวิถีแห่งภูมิปัญญา*. กรุงเทพฯ: เลค แอนด์ ฟาวด์เท่น พรินติ้ง.

SCOR: Basic Management Model

